

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega me oca.
Stoji in
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznanila
tkrat natisnena
od vrste 15 kr

Naročnina,
oznaila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.
Odprete rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiló

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prídene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neozí amo.

Nefrakturna pisma,
so ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
osene poslana knjiga
se ne vračajo.

Psihologični „utrinki“.

III. *)

Učiteljev takt.

Mesto obširne definicije o taktu pričnemo priprosto našo razpravo kar s stavkom:

1. Učitelj si osvoji in utrdi takt obče omikanega ter olikanega človeka in — se zlasti védi taktno v svojem delokrogu.

S tem stavkom je v glavnem obrisu rešena cela naša naloga. Učitelj bodi v prvi vrsti človek, zaveden svojega dostojanstva, odločen, kjer je braniti pravico in resnico, sicer pa blag. Na to stopnjo popolnosti dospeti pa je le mogoče potom naobrazbe.

Torej se naj 2. učitelj vzdržuje na površji sočasne omike. Kako je z našo omiko, ko, zapustivši pripravnico stopimo v javno življenje, o tem ne bom govoril, a gotovo mi bo marsikdo pritrdil, da stopimo prerano, nezreli še za vzvišeni posel v svoj delokrog in da je tudi tu iskati vzrokov — zakaj se sem ter tja mladi učitelji spozabijo, da zabredejo v močvirje človeških slabosti, iz kojega nazaj je pot zelo težavna.

Kdo je omikan, kdo olikan? Ne še oni, ki je natlačil svoj spomin s kopico učenosti (in naj ima tudi pri vsakej priliki latinski citat pri rokah) niti oni, ki se vé lično in vglajeno kretati po salonu sugestujoč često s puhlimi frazami družbo; omikan je oni, kogar je veda povzdignila do samostojnosti, kogar je vplemenitila, mu oblačila sree. Da-si so to stare besede, ponavljam jih, ker se v našem času dejanski vse premalo uvažujejo.

Tako pretvorjen človek kaže pa tudi v vsem svojem dejanju in nehanju, govorjenju in mišljenju plemenitost duše. Ne le, da ne uprizarja snovnih činov, tudi ne pusti zlobne ali umazane besede čez ustnice svoje — a to ne le ne takrat, kadar čuva nad seboj zaradi obližja, ampak nikoli in nikjer. Umazano vedenje, govorjenje in petje razkriva vsikdar surovo čustvo. Še večja robotost kaže se tam, kjer se umazanost očitno kaže, celo v prisotnosti nežnih, nepokvarjenih bitij, bodisi žená ali otrok. Le-tu ne smemo pozabiti, da kar še v tej smeri prenaša mož kot reprezentant duha, brez škode na nravnosti, je pri ženskem spolu, pri kojem nadvladuje čutnost, kvarljivo, da osodepolno. In, če nadalje pomislimo, da se vrednost žene upira le na nežnost in nepopačenost srea, torej na čutnost in da, ako se jej slednja več ali manj zamori tudi ona v tej meri zgubi svoje pristnosti, tako nam bo umljivo, kako previdno se mora ravnati z ženami — umljivi prepiri in razpori med zakonskimi — umljiv nam bo nebroj nesrečnih zakonov.

Razven tega pa je že nam učiteljem posebna dolžnost, da smo v tem oziru oprezni. Mi vemo, da je na stotine nedolžnih očesc vpretim na nas, stotine je ušesc, kojim ne

*) Primeri št. 4 str. 51 in št. 7 str. 98 lanskega Pop.

uide nobena naših besedi, in ne le mladež tudi prosti narod nam je vzgajati. Kaj hasni prepovedovanje, če tega dejanski ne kažemo. Besede mičejo — izgledi vlečejo.

3. Učitelj naj bo zvest državljan. Česar človek sam nima, tega tudi dalje dati ne more. Le učitelj čegar dušo prešinja gorko domoljubje, iskrena ljubezen do očetujave, do vladarske hiše, mogel bo v otroških srcih buditi in gojiti kal pravega patrijotizma.

Kako pa je dandanes z patrijotizmom? Kaj mislijo o njem anarhisti ter njim slični sloji, to nam je že do nevolje znano — a naravnost neprijetno nas mora dirniti, če slišimo — nikogar drugega, kot učenjaka Tolstoja govoriti: „Patrijotizem imel je veljavo v onih časih in pri onih državah, koje so se, obstoječ iz več narodov, skupno branile barbarskih navalov. Odkar pa je jelo krščanstvo te države od znotraj preosnovati ter je zagotovilo vsem slična stališča, postal je patrijotizem ne le nepotreben, temveč celo uvirljiv združenju narodov.

Ravno, ker različje med narodi in njih patrijotizem ljudstva razdružujeta, ter jih napravljata borečim se strankam, torej protislovjem, med katerimi se vzdržuje ono napetje, iz kojega klije moč, ravno radi tega ne sme se prezirati nenadomestljiva vrednost patrijotizma v kulturnem razvoju narodov.

V pojasnenje rečenega sezimo po primeru iz narodnega gibanja na spod. Štajerskem. Oglejmo si krajine po Savinjski dolini, kjer bivajo večinoma le Slovenci. Kako je pri nas mirno, enolično, da skoraj zaspano življenje. — Poglejmo pa tja ob mejo ali v mesta, kjer se skuša Slovenec z Nemcem! Tukaj vidimo živahno, krepko gibanje, vidimo napredek, ne le z ozirom na narodnostno žilavost in družbeno razveseljevanje, temveč tudi na kulturni napredek v vseh strokah.

Da, človek mora in hoče imeti protislovja, ob katerih uri in krepi svoje bistvo, o tem nas uveri pogled v mesta in trge z enojezičnimi prebivalci. Ker nimajo narodnih nasprotnikov, iščejo in najdejo drugih, bodisi političnih, ali, kar se žalibog že prepogosto kaže, osebnih. Ni ga kraja, kjer ne bi več ali manj strank, bodisi enega, ali drugega navedenih načinov, dramilo enolično vsakdanjost.

Napačno pa bi sodil oni, ki bi iz tu navedenega sklepal, da človek nima jasnejšega pota, po kojem mu je blažiti sree, ostriti duševne sile in vežbati telesno vztrajnost, nego je razpor med narodnostmi in strankami, ko bi mislil, da je tako boreči se človek navedemu mišljenju — uzor.

Res je, da je še marsikaj trohljivega v naših socijalnih razmerah, a vse se ne da na mahboljšati. Glejmo le kratko stoletje — kaplja v morji časa — nazaj in vidimo še kmeta potečega se in ječečega pod jarmom tlačiteljevim-grajščakovim in danes? — Mnogo manj bilo bi med prostim ljudstvom jadikovanja, da ga njegovi voditelji učijo zmernosti, mesto, da le poželjenja v njem bude.

Življenje v vesolnej naravi razvija se po nespremenljivih, večnih zakonih — a razvija se polagoma. Narava ne dela ničesa skokoma, vse dozoreva v svojem času, — kjer se zgodi kaj skokoma, tam je neizogibna reakcija.

Vsi slojevi človeške družbe, tudi oni, kojim je izročena oblast, teže po zdravi preosnovi sedanjih razmer; valovja želja in teženj narodov ne dadó se preslišati, ne več vstavljati se — a varovati se je onih, koji v strastnej zaslepljenosti hote vse, kar je obstoječega, strmoglaviti v prepad — kajti se svojim početjem dobrej stvari le škodujejo. Slednjim je dokaj lahko nevedno, nerazsodno množico premotiti in pridobiti za svoje nakane. Sporočila o nasilstvu duhovskih kakor svetnih oblastnij izza minulih dob napolnjujejo tudi nas s srdom in gnusom — in ta srd in gnus, da se lahko prenesti na današnje činitelje pri ljudeh, kojim se z razkrivanjem sličnih prikazni ne razjasni njihov izvod, njihova psihologična zveza s tedanjimi razmerami.

Ko je umrl car Ivan Strahoviti, znan kot najgrozovitejši trinog novega veka, jadovalo in tarnalo je same žalosti zbegano ljudstvo!

Da je bil Jožef II. z rahločutečim svojim sreem in plemenitim duhom sedaj na ruskem prestolu, bilo bi njemu in ljudstvu na kvar. Vsaj je bil še za svoj čas preblag.

Čemu se vpletajo, poreče kdo, v navidez celo stanovska, socialna vprašanja. Povod k temu mi je dvojen: Prvič bi rad posebno mladim tovarišem, kojih bujna domišljija in ž njo več ali manj fanatizirano hrepenenje po pravici in resnici vzbuja v njih glede verskih in državnih vprašanj, kar dandanes ni celo nič nenavadnega, neznosne dvome, nezadovoljnost, recimo naravnost socialistične težuje, pokazal v pravej luči njih po krivih prerokih vzbujene in gojene izrodke, ter jim tako zaščitil duševni mir, zadovoljnost; drugič bi v obče rad vzbudil v njih zanimanje za slična vprašanja.

Znana resnica je, da malenkostna okolica stori tudi človeka malenkostnega. Večini učiteljev, ki bivamo na deželi, preti ta nevarnost, da se, kakor navadno pravimo, — pokmetimo (upam, da se ta pojem ne zloume). Da se tega ubranimo, zanimati nam se je vedno za predmete z daljšim obzorjem, kakor je današnje socialno vprašanje, zanimati sploh za narodoslavlje, ker takova vzdramljanja obvarujejo nas duševnega prestanka, obvarujejo malenkostnega mišljenja in početja, koje najde pravi izraz v takozvanej „Kirchthumpolitik“ in „Dorfgetriebe“.

Da je tako, o tem nas prepriča ne le pogled na nas same, ampak tudi primeroma na vse izobražence, koji so se odločili za stalno bivanje na deželi.

Za učitelja, če ga je smatrati učiteljem naroda, ni dovolj površna olika, on si mora priboriti višje stališče, raz katero nepristranski gleda na okolico. On mora spoznavati z istim mirom jasne kreposti, kakor črne strasti ljudstva, če hoče zajemati iz tega opazovanja sredstva v prid svojemu poklicu, če hoče zadostovati vzvišenej nalogi: **Vzgaјati značaje.**

Če še opomnim tu osebo učiteljevo, kažoč nazaj na bistvo in pomen prej omenjenih protislovij med narodi — tako velja zanj na enej strani in ljudstvo na drugej isti zakon. Znano nam je, da si domačin pri ljudstvu težko zadobi potrebni ugled iz znanih razlogov. Ljudstvo hoče v javnem činitelju torej tudi v učitelju videti tega, kogar reprezentuje, radi tega mu je tembolj naklonjeno, čimbolj ve le-ta svojo osebo v „časti“ vzdržati. Ž njim, ki se jim da pod noge, kmalu jame „pometati“.

Se ve pri vsej resnobi in vsem ponosu (tukaj ni misliti na ponos o kojem Nemeec trdi, da raste z neumnostjo na istem deblu) kojega mora človek, često proti volji na videz kazati, mora prevladati učiteljevo vedenje olikana uljudnost. To so tako jasne resnice, da se o njih vsakdo lahko prepriča. Če vidiš, da te kdo prezira, da ti po tvojem mnenju ne skazuje dostojnega spoštovanja (kar se rado godi, če se usiljuješ), obrni mu za par dni hrbet in videl boš, kako mu z vsakim dnevom postaja obraz prijaznejši. Zbok navedenega sedaj smelo rečem: Učitelj je prisiljen, da se na videz zunanje loči od ljudstva: „Sobald der Mensch“ pravi Schelling „sich selbst mit der äusseren Welt in Widerspruch setzt, ist der erste Schritt zur Philosophie geschehen“ in nekoliko filozofski nadahnen mora pa učitelj biti, če hoče kolikanj uspevati v svojih neugodnih razmerah. Stanovsko čast, združeno s plemenitim ponosom tedaj ni smatrati gizdavost dotičnika, temveč važnim činiteljem v razvoji družbenega življenja — čegar temelji se ravno dandanes močno omajujejo.

4. Učitelj se vadi z veseljem in ljubeznijo izvrševati svoj posel.

Da je to možno, treba je — to omenim mimogrede, ker se često ponavlja — priprave k poučevanju. „Z znanjem raste v istej meri zanimanje“ glasi se nekovo pedag.

Dalje na strani 6.

Načrt za računanje na

(Profesor L. Lavtar.)

II. Učni

Š o l s k o						
Ura	p r v o		d r u g o		t r e t j e	
	neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno
1.	Risanje dalje dane količnosti	Vrsta: $1+3+1=$ $2+3+1=$ $3+3+1=$ itd.	1×1 na spomin	1×1 v vrstah na kratko n. pr. $1 \times 1 = 1$ $2 \times 1 = 2$ itd.		Vrste za odštevanje a) desetice (3. Reh. 31)
2.	Oblečene nal. N ₁ „in“	Vrsta: $1+3+1=$ $1+ \frac{4}{4} =$ $2+3+1=$ $2+ \frac{4}{4} =$ itd.	Naloge: $60-30-20$ (2. rač., 35), oblečene pripadne naloge	1×1 se učé na spomin		detto.
3.		Vrsta: $1+ \frac{4}{4} =$ $1+3+1=$ $2+ \frac{4}{4} =$ $2+3+1=$ itd.	Oblečene nal. za 3 ure (2. rač., 36)	Namešane naloge $7+8, 37-3$ itd. (2, rač. 36)	Števne vaje za odštevanje a) desetice, b) osnovnih števil (prim. 3. Reh. str. 31, nal. 1 spodej)	b) osnovnih števil (3. Reh. 32)
4.		$1+4, 1+5$ (1. rač., 9)	detto.	1×1 se učé na spomin		c) števil obstoječih iz D in J (3. Reh. 32)
5.		detto.	detto.	detto.		detto.
	Risanje dalje dane količnosti. Prištevanje števil 4 in 5. Obleč. nal. N ₁ „in“		1×1 na spomin. — Vaje $60-30-20$ in pripadne oblečene nal. — Namešane naloge: $7+8, 37-3$. — Obleč. nal.		Števne vaje za odštevanje D ali osnovnih števil. — Vrste za odštevanje	

jednorazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

načrt.

l e t o

č e t r t o		p e t o		6. 7. in 8.		Teden
neposredno	posredno	neposredno	posredno	neposredno	posredno	
	Vaje iz vseh stopinj za odštevanje na pamet (4. Rchb. str. 18, 19)	Op. Pri popravi se posname pravilo za odštevanje dec. ulomkov	Odštevanje mnogoimen. števil v dec. obliki (4. Rchb., str. 23)		Računi o kmetijstvu	13.
	detto.		Odštevanje dec. ulomk. čisto in vporabno		detto.	
	Vrste za seštevanje (4. Rchb., 8)		detto.		detto.	
Ponavljjanje o shvatbi ulomkov (4. Rchb., str. 8, 9 nal. 1—5)	Sprememba mešanih števil na nečiste ulomk. in obratno (4. Rchb. str. 9, nal. 6, 7)		Množenje in deljenje dec. ulomkov z 10, 100, 1000		detto.	
	Razdrobitev ulomk. n. pr. $\frac{1}{2} = \frac{4}{8}$ (4. Rchb., str. 9, nal. 9, 10)	Vaje na pamet a) $5 \times 4 = 20$ b) $5 \times 8 = 40$ c) pol. od $40 = 20$, (dalje str. 23 št. 2)	Vaje: $\frac{4 \cdot 3 \times 32}{43 \times 32}$ a) $\frac{43 \times 32}{1376 : 10}$ $\frac{1376}{1376}$		detto.	
Vaje iz vseh stopinj za odštevanje na pamet. — Vrste za seštev. — Shvatba ulomkov. — Sprememba mešanih števil na ulomke in obratno. — Razdrobitev ulomkov		Odštevanje mnogoimen. števil in dec. ulomkov. — Množenje in deljenje dec. ulomk. z 10, 100, 1000. — Produkt ostane nespremenjen, ako množiš jeden faktor s številom in deliš prod. z istim štev. na primerih		Računi o kmetijstvu		

načelo. Čimbolj se utopimo s pripravo v bistvo pravega podučevanja, tembolj postaja nam le-to prijetno in če nas še prepričanje o vseh spodbuja, postane nam stanovska vestnost prijetna dolžnost. Vsi vemo po lastnej izkušnji, da je dninarstvo v šoli neznosno in kvarljivo, ter, da je tam zadovoljnost, tam veselje in vspehi, kjer učitelj posveti svoje moči, svoje srce poklicu svojemu. A ne realno smo po tem takem napredovali, pridobili smo si tudi duševni mir v zavesti, da smo spolnili dolžnost. Ta duševni mir upljiva pa blagodejno na telesno zdravje in tako si z vestnim spolnjevanjem stanovskih dolžnosti ob enim krepimo zdravje, katero nam kršijo težave poklica.

Im Hinstreben nach Ruhe, ali — in der Bewältigung von Hindernissen wird Kraft frei — glasi se nekje. O istinosti te trditve prepriča nas primeroma turist. Kako čil mu je duh, prosto srce, da, celo vzlie težavni poti, prerajeno telo, ko priplazi na vrhunec gore. In ne samo turist, vsak človek čuti v sebi nekov nagon, ki ga vedno sili, naj skuša svojo jakost; kako bi si sicer mogli tolmačiti teženja ljudi po lovu, dirkah i. dr. s telesnim naporom združenih zabavah, kako pri otroku, da vedno sili v nevarne kraje v globejo vodo, na strmejše pobočje i. t. d. in kako konečno zadovoljnost dotičnikovo po dovršenem delu? Isto zadovoljnost občutimo v spolnjevanju svojih dolžnosti, tudi tedaj — to velja oim, ki niso zadovoljni s svojim stanom — če nismo posebno vneti za svoj poklic. Vzemimo za ožji primer vroč poleten popoldan. Premoren po vročini in soparici šolske sobe polasti se te želja po počitku. „Dolce far niente“ šepetal bi Talijan Šumenje po šoli pripomore še, da se zaziblje v dremoto. Že se čutiš skušanega, li ne bi učencem odredil pismeno vajo, sam pa se pri mizi ali zazibal v prijetno — budno sanjanje, celo, če si še mlad in se svetom v ožjej dotiki. Na jednej strani javlja se želja po počitku, na drugej se oglašča — če nisi posebno lahke vesti — opomin dolžnosti. Če ustrežeš prvej, res ti bo prijalo to stanje, a uživanje kali ti ne prenehoma drugi; če le tega slušaš, čutiš že v trenutku, ko si se po krepkem boji zanj odločil, novo življenje v sebi. Dremota gineva, delo gre ti izpod rok in za celi ostali dan osiguran ti je, prijeten mir, koji je posebno za bolehne tovariše velike važnosti. Stanovska vestnost nam torej vzdržuje duševno in telesno ravnotežje.

Razen navedenega pa moram tu opozoriti ta neposredni upljiv stanovske vestnosti na dotičnika, ki je v tesnej zvezi z učiteljevim taktom. Spominjam se dni, ko so posamezni učitelji ob času nadzorovanja begali kot zajci krog, zvedavo oziraje se, od kod li pride — strah. Da, celo pisala so se pisma, pošiljali seli bližnjim tovarišem z „groznim“ poročilom o bližajočem se grozoviteži. Kje nam je iskati izvor temu junaštvu? Šikane? Ne verjamem če sem storil dolžnost svojo, ni se mi, vsaj v današnji Avstriji še, ničesa bati.

Kako naj takov učitelj more zahtevati, da ga ljudstvo čišla, da ga smatra svojim voditeljem, kako more sam sebe čišlati — kar je vendar prvi pogoj značaju — in konečno, kakova obča prikazen na zunaj mora biti, če niti sam v sebe zaupanja nima? Ne morem si misliti učitelja reprezentanta kulture, buditelja naroda, vzgojitelja značajev, če sam le, tako rekoč, visi na svojem mestu.

Jasno je, da se, posebno v naših krajinah, kjer veje zbok znanih nam uzrokov, šoli sovražnen duh, nadalje radi pomankljivih učnih pripomočkov in več drugih ovir, učitelj ne more bogsigavedi kakovih čudežev delati, a toliko mu je, vsakemu! — storiti, da z dostojnim mirom zavzema svoje mesto.

(Konec prih.)

Šolsko nadzorstvo v minulih dobah.

Priobčil Ivan Strelec.

I.

Pri vsaki napravi potrebno je nadzorstvo, katero še le dokaže vrednost naprave, njeno napredovanje, ali nazadovanje. Nadzorstvo služi pa tudi s pohvalo v spodbudo marljivim organom, ter sili k delovanju zaspance. Iz tega je razvidno, da tudi narodno šolstvo ne bi moglo brez nadzorstva uspevati.

Šolsko nadzorstvo bilo je že v prvih začetkih povsod, kjer je bila kaka šola. Ustanovnik posamezne šole dal ji je predpise, ter tudi uredil nadzorstvo. Tako je bilo v prvi dobi privatnih šol do l. 1774.

Ko je prevzela država celo šolstvo v svojo skrb, uredilo se je po Felbingerjevem splošnem redu od 6. decembra 1774 tudi nadzorstvo.

Ta šolski red razdeljen je na štiri dele:

Uvod obsega §§ 1—3, ter govori o namenu šolstva v občē.

I. del govori o javnem šolskem pouku, ter obsega §§ 4—50.

II. del določuje predpise domačega, oziroma privatnega pouka, ter zavzema §§ 51—54.

III. del navaja predpise za skušnje in darila, ter nadaljevalni pouk (§§ 55—60).

IV. del govori slednjič o šolskem nadzorstvu in vrhovnem vodstvu (§§ 61—79).

Nas zanima za sedaj v prvi vrsti zadnji del; hočem torej navesti kratko glavne določbe tega dela.

Neposrednje nadzorstvo pri normalnih in glavnih šolah imel je ravnatelj, pri ostalih šolah pa domači župnik. Razen tega podrejene so bile mestne in deželne šole tudi še svetnemu nadzorstvu. Ker župnika v tem poslu večkrat ovirajo njegove stanovske dolžnosti, moral' je biti v vsakem kraju, kjer je bila šola, tudi še poseben krajni nadzornik.

Za to je imel odločiti v večjih mestih magistrat šoli prijaznega meščana, v manjših mestih, trgih in vaseh pa gosposka kakega graščinskega uradnika, sodnijskega porotnika, ali v občē pametnega moža iz občine, kateri stanje šole pridno opazuje. Vendar ni smel nadzorovati šole ob določenih časih, ampak poljubno, ter nenapovedan (§ 61).

Posvetnim nadzornikom je bilo sploh gledati bolj na ekonomično in politično, duhovskim pa na slovstveno in moralno stran (§ 62).

Za neko število šol imenoval se je sposoben mož za višjega nadzornika (Oberaufseher) kateri je prepotoval okraj, uredil v njem nahajajoče se šole, preiskaval urejene, h koncu pa skušal učence, ali jih pa dal skušati po učitelju v svoji navzočnosti (§ 64).

Višje nadzorstvo zavzemalo je na šolah istega okraja vse, kar je bilo podrejeno duhovskemu in svetnemu nadzorniku (§ 65).

Višji nadzornik moral je šole svoje dekanije obiskati vsaj enkrat v letu, da se je osebno prepričal o njih stanju, ter se mu je morala v vseh krajih, kamor je prišel, dati spodobna asistenca. Na deželi je morala biti tam, kjer je združen šolski okraj z dekanijo, ob jednom tudi kanonična vizitacija (§ 66).

Nadalje se opisujejo druge podrobnosti in dolžnosti višjih nadzornikov, katerih pa ne bom natančneje navajal, ker nam je tukaj le za kakovost nadzorstva.

Iz navedenega (§ 66) je toraj razvidno, da so bili že v tej dobi dekani višji šolski nadzorniki, kar so ostali tudi v dobi politične ustave, le da so dobili sedaj naslov dekanijskih nadzornikov, ker so bili višji škofjski nadzorniki. Felbingerjev kodeks ima torej med duhovskimi nadzorniki le župnika in dekana, med svetnimi pa krajnega nad-

zornika. Druge svetne reči, oziroma zunanji šolski ustroj imeli so v rokah okrožni uradi (§ 68), ki so imeli za šolstvo posebnega komisarja, — nad temi — bila pa je še šolska komisija (§ 69).

Škofijskih nadzornikov v tej dobi ni bilo; ti nastopijo še le v dobi politične ustave.

Poglejmo si še določbe o šolskem nadzorstvu v kodeksu, kateri je bil do l. 1870. v veljavi.

Šolski zakon „Politična ustava za nemške šole“ od 11. avgusta 1805 ima šolsko nadzorstvo in vodstvo na prvem mestu, (§§ 1—15).

Neposredni nadzornik trivijalnih in glavnih šol na deželi je bil krajevni župnik, ker je veronauk glavni učni predmet v ljudski šoli in ker mora duhovščina že radi svojega poklica služiti državi pri pouku. Župnik imel je vse pomankljivosti šole in učitelja z nežno strogostjo popraviti in pri nevbogljivosti naznaniti učitelja neposrednjemu višjemu nadzorniku (§ 1).

Neposrednji višji nadzornik čez vse šole svojega okrožja, ozir. dekanije bil je **d e k a n**, (§ 2).

Vsem dekanom in njih namestnikom podelil se je vsled imenovanja okrožnim nadzornikom naslov škofijskih svetovalcev, da so imeli vsak v svojem okrožji potreben ugled (§ 5).

Okrožni nadzorniki so poročali v tabelaričnih pregledih (statistika) o stanju šol okrožnemu uradu, (politični gospodski), preglede o veronauku in šolskem pouku, o obnašanju duhovnikov in učiteljev pa škofijstvu v posebnih poročilih. Vendar pa je smelo v posebnih slučajih škofijstvo tirjati tudi vse preglede (§ 7).

Okrožni uradi in škofijstvo so imeli v vodstvu celega šolstva jednake pravice ter ni bil drug drugemu podrejen. Delokrog škofijstva je bila skrb za splošni pouk v šolah, odgojevanje otrok k pobožnosti, ter moralno obnašanje učitelja; (moralno obnašanje duhovnika nadzorovati je itak dolžnost okrožnega nadzornika kot škofijskega dekana). Okrožnim uradom je bila izročena skrb za vzdrževanje šol in učiteljev, ter za stanje šolskih poslopij (§ 8).

V ta namen je bil pri vsakem okrožnem uradu nameščen okrožni komisar, kateremu je bilo voditi šolske opravke (§ 9) tudi v glavnih mestih moral je biti okrožni nadzornik po teh načelih in sicer duhovnik — je propter principalitatem loci čez druge povišan. ter je zaradi tega bil višji nadzornik in poročevalec nemških šol cele škofije (§ 12).

Ker je s tem vse posvetno nadzorništvo ponehalo, ustanoviti se je morala pri vsakem kapitelnu šolastik višjim nadzorstvom. Ta posel mestnega — okrožnega in škofijskega višjega nadzornika opravljal je kanonik — izvedenec v šolskih rečeh, katerega imenovanje je bilo v vsakem slučaju pridržano cesarju (§ 13).

Dekanijske (okrožne) nadzornike imenovalo je škofijstvo, ter jih je deželna oblast potrdila (§ 133).

Za vsako šolo imenoval se je še posvetni krajni šolski nadzornik. Predlagal ga je okrajni urad, z vedenjem župnika, imenoval pa okrožni urad (§ 153). Njegova skrb bile so stvarne potrebe šole (§ 155), notranjost pa je imel nadzorovati le župnik. (§ 1).

(Dalje sledi).

Narodopisna razstava v Pragi.

(Piše Janko Toman.)

(Dalje.)

Vyhova mimo školu.

Zapustivši Slavin, obrnil sem se v od- | najprvo zanimala družba mladih čeških
delek z označenim nadpisom. Tu me je pa | državljanov, ki so imeli tu svoje največje
veselje; opazoval in premotrival sem jih

same. Veselil sem se mlade družbe, radujoč se nad njihovim neskaljenim veseljem ter jim sledil po celem oddelku. Bilo je dne 11. avgusta 1895 okoli 1/2 3 popoldne. Kar nastane šum in začuje se beseda „m i l i j o n“. Naenkrat je postalo vse prazno, kajti vse je letelo proti onemu, ki milijon plačujočih obiskovalcev dovrši. Vsakemu se je bralo veselje in ponos na obrazu. Starček, kojemu nési zaupal, da more le hitro iti, je tekel. Povsod so se prikazali pripravljenci napisali 1,000.000. Vsa pozornost je bila obrnena na ta dogodek, narod se je divil...

Vrnem se nazaj, kjer sem imel sedaj dovolj prostora in mogel sem, ne da me je kdo motil, opazovati razstavljenе reči. Šmentajte! Tu je bilo pa res mnogo za one mlade državljane; najraznovrstnejše igrače: bobni, trobente, cela armada vojakov vseh vrst z najraznovrstnejšim orožjem, črede konjev, krav, ovac in različnih drugih živali in drobnosti, kojih niti imenovati ne morem. Miklavžev semenj v Ljubljani naj se kar skrije pred to razstavo vsaj glede kakovosti.

V tem oddelku so bile zastopane te skupine: jesle (jasli, dojilnice), opatrovny (zavetišča, Kleinkinderbewahranstalt), materske šole (vrtec), divadlo loutkove (Puppetheater), hračky (igre) in pisemnictví pro mladež.

Jesle. V te zavode sprejemajo one otroke, v starosti 6 tednov do 1 1/2 leta, kateri nimajo take matere, ki bi jih odgajala in katero tu na zelo skrben in naraven način nadomestujejo. Ta humani zavod je mej Čehi že precej razširjen, vendar se nahaja v Pragi še več nemških zavodov, katera vzdržujejo razna nemška društva ter tako pripravljajo otroke za nemške materske in občne šole.

Tu je bil razstavljen model takega zavoda z raznimi pripomočki, kar kaže, da so ti zavodi na visoki stopinji.

Za deco od 1 1/2 leta do 3 let je opatrovna, nekako zavetišče, koje model je bil tudi razstavljen.

Največja pozornost posvečuje se pa materskim šolam za deco od 3 do 6 let. Naj podam tu kratek razvoj:

Že pred 300 leti so največji misleci in odgojitelji kazali potrebo odgojilnic za nežno mladino in Jan Amos Komensky (1592—1670) je izdal že pred tristoletjem svoje sicer ne veliko, vendar slavno delo „Informatorium školy materské“.

Slavni pedagog Pestalozzi (1746—1827) je izdal v minulem stoletju „knjigo materam“, v kateri se gorko poteza za take zavode.

Zavodi za malo deco so se najprej ustanovili v Angliji in sicer že koncem prejšnjega stoletja. L. 1827 bilo jih je že nad 300.

Po vzgledu Anglije ustanovili so jih na Danskem, v Franciji, Nemčiji, Švici, Svedski in končno v naših deželah. Veliko zaslug za njih ustanovo pridobila si je Marija Papp-Carpentierova, umrla v Parizu 1878.

Leta 1883. je bilo v Franciji teh zavodov 5380 in so jih nazivali „Ecoles maternelles“ — materske šole, kojega imena so se tudi drugod poprijeli.

Pri nas so imeli prvo tako šolo Ogri. Ustanovila jo je grofinja Teresija Brunswick-Corompova l. 1828 v Budimu ter jo imenovala „vrt angeljev“. Sedaj imajo Ogri kakih 250 takih zavodov. — Na Dunaju je ustanovil prvo tako šolo vitez Wetheim (1830).

Čehom je ustanovil prvo češko „opatrovno“ grof Karol Chotek (1832). Ta zavod so izročili učitelju Janu Svobodí (1803—1844). Da je bil mož na pravem mestu pokazal je se svojim delovanjem, kaže nam njegova klasična „Školka“, ki je bila tiskana l. 1839., ko je bila šolska literatura še v povojih. Prof. cesth. Müller pravi, da je to delo na višini z najiminentnejšimi nemškimi pedagoškimi spisi. Radi tega podajam prevod odlomka iz te knjige, da se vsak-ternik lahko prepriča o imenitnosti te knjige:

„Mati pride prvič se svojimi ljubljenci v šolo.

Učitelj: Pozdravljena, mila deca! Pridite bližje, hočemo se igrati. Kako ti je ime?

Dete: Vitek.

Uč.: Vitek ti je torej ime, pa ti imaš razven tega še drugo ime.

Mati: Duverny.

Uč.: Duverny je tedaj tvoj priimek.

Učitelj pregleda deco, ako je snažna.

Uč.: Vitek Duverny ima čisti roki in oblihe, ima žepno ruto, počesane lase in nima zamazane obleke; to je čeden fantek. Imam ga rad ter mu hočem radi tega nekaj dati. Pojdi z menoj! (Vede ga.) Vsedi se v klop, dam ti nekaj igračk. Tu imaš konja, tu voziček, vidiš to so lepe igračice. Le lepo se igraj, mama pride potem po te.

Mati odide, a dete je tiho. Mnogo otrok je možno že prvič z igračkami potolažiti.

Za tem pride drugi deček.

Pozdravljen! Kako je pa tebi ime?

Dete se skriva za mater, igrač neče, trga se in vleče mater preč.

Uč.: Ne boj se ne Bartovček, vsaj ti ničesar ne naredim, ker te imam rad. Po-

migne materi, naj se vsede v klop. Dete gre za njo in joka. Mati, nepotrpežljiva, hoče ga tepsti.

Uč.: Mamica, odpustite mu, vsaj se bode nehal jokati. Tu imaš „ručnico“ (ročna, mala puška) in tu sabljo.

Oboje položi na klop zraven deteta in ko dete igračo ogleduje ter mater opusti, mati na učiteljev miglej odide. Dete skoči za materjo in kriči. Učitelj ga prijazno prime za roko ter posadi na prejšnje mesto.

Da se dete privadi, ne sme nobena mati v šoli ostati. Ako ni mogoče plakajoče dete s prijaznim govorom ali igračami umiriti, prezre se naj, ter govori se z ostalo deco.

Uč.: Vi ste pridni otroci, vi ne jokate. Ali vam ugaja, ako se kdo joka? Meni tudi ne. Odpustite pa to Bartoušku, on ne bode več jokal, on se poboljša.

Vsako dete se kmalo umiri, ako učitelj ž njim prijazno ravna.

Deca, pojdete z mano, hočem vam nekaj pokazati in kaj povedati. Učitelj jih vodi po šoli, kazáje različne reči ter se ž njimi razgovarja tako: Glejte, tu imam lesenega konja, kdo ga hoče jahati?

Jaz, jaz . . .

Uč.: Ti pojdi prvi, ker nisi jokal.

Deček se ziblje in učitelj poje v razveselevanje dece pesem: Hop, hop . . . Sedaj pa, otroci pojdemo naprej. Glejte tu imam lepe metulje. Ta je bel, ta rumen. Tu imam vršo (mrežo¹), s katero bodemo metulje lovili. Različni hrošči, bučele, shranjajo se za steklom.

Tu imam žival, kako se imenuje?

Pes.

Pes laja — kako? Kako se pa imenuje ta žival?

Mačka.

Kako mijavka mačka? Li veste, kaj lovi mačka?

Kako se imenuje ta žival? Krava i. t. d. Poslušajte! Sedaj hočem ploskati. Kaj delam?

Ploskate. — Ploskajte tudi vi! Z roko dá znamenje, naj prenebajo.

Sedaj ste prenehali, še ploskajte!

Na dogovorjeno znamenje, mora deca precej prenehati.

Uč.: Kadarkoli plosknem se ozro pridni otroci precej na me in molče. Učitelj ploskne. Kaj sem sedaj storil? Na koga se morate vi ozreti?

Učitelj sede. Kaj delam sedaj? Vsedite se tudi vi; deklice sem, dečki na ono stran! Kaj sedaj tudi vi delate? Učitelj vstane. Ali še sedim? Tudi vi vstanite! — Ako

bi bilo v začetku kako dete neposlušno, naj se molče prezre, dalje pa ljubeznjivo k poslušnosti vabi, a neposlušnost njegova pred drugimi kot neposlušnost novince zagovarja.

Dečki, spustite, tako kakor vojaki, roke doli! Ve deklice pa se podajte roke in stojte. Poglejte me, jaz se poklonim. Kaj sem storil?

Tako naj store dečki.

Dečki, poklonite se, kakor jaz! Vam deklicam pa mamica pokaže, kako se morate poklanjati. Kadar plosknem, poklonite se vsi. Glejte na me! Kadar tlesknem, denem roki na koleni. Pri učenju bodete morali imeti roke na kolenih.

Deca ne sme roke križem prsi držati, ker to dihanje otežuje. — —

Deci se dajo igračke: loutky (Puppen), praporčki (zastave), ročnice, dobri v roke, kateri se pri lepem vremenu v vrtu po volji igrajo².

Tako je učil Svoboda l. 1832.

To je bil jedini zavod do l. 1869, ko je Marija Rjegrova, videvši naraščaj nemških zavodov, spoznala nevarnost teh za češko deco ter ustanovila nov zavod, na katerem so bile že nameščene ženske. K temu preobratu pripomoglo je precej tudi finančijelno stanje, kajti Svoboda je imel le letnih 400 gld.

L. 1873. ustanovili so jednoletni tečaj za pestounke (pesterna, vrtnarica). Sedaj je teh zavodov v deželah češke krone 193 (v Pragi 18 z 63 uč.) poučuje se na njih v 2 oddelkih: 3—5 in 5—6 let. 50 jih oskrbuje „Ustr. Matica školska¹)“, druge pa „Spolek²) pro³) zajmy⁴) škol materskyh“ z glasilom: „Časopis pro školy materske“.

Po sedanji osnovi vadi se deca v govoru, petju, bavi z igrami, s katerimi se vzbuja posnemanje in tvorjenje. Svoboda poučeval je tudi pisanje in branje, kar se je pa sedaj popolnoma opustilo.

Po teh sedanjih nazorih bila je večina razstave urejena. Poslopij nisi videl mnogo, ker ima menda le pet zavodov svoja poslopja, temveč je pa bilo razstavljenih učnih sob; tudi razne podobe so pojasnjevale delovanje in gibanje v teh zavodih. Zanimiv je model vzorne materine šole. Soba je bila izdelana z vsemi štirimi stenami, a za strop ima steklo. Tu in pa skozi okna videl si vso notranjost. Po klopeh (2 vrsti po 12) sede so debelolične male gospice,

¹) Družba sv. Cirila in Metoda. ²) družba, ³) za, ⁴) razvoj.

pred njimi pa je bila, menda po najnovejši modi opravljena pestounka.

Prav zanimive so pa upodobljene pravljice. To je nazorno! Sploh vsi modeli imajo to prednost, da so do najznamenitnejših delov izvršeni ter da ne manjka ničesar, kar bi živa fantazija otročja tukaj ne našla. Tu sem mogel še le prav spoznati radost, ki je sevala oni družbi malih državljanov raz lice.

Veliki diagram na steni viseč znazornjuje razvoj teh zavodov od l. 1869—1895. na mapi je pa razvidno, kje so ti zavodi.

Pomen, njih notranja uredba, troški i. t. d. šol se je razvidila iz poročila „Komiteta dam pro školsky materske, opatrovny a jesle v Praze“, iz katerega posnamem :

V l. 1869—1895 došlo je:
v materine šole praških zavetišč

	51,927 otrok
v jesli (dojilnice)	301.742 „
v popolni oskrbi je bilo	14.154 „
juhe, kaše in pod. se je razdelilo	
	4,631,285 porcij
hlebcev kruha se je razrezalo	68.373 „
opravljenih je bilo	37.805 otrok

Izdalo se je v ta namen v l. 1869—1894. 234.967 gl., katere veliko večine je izdala praška občina.

Loutkovo divadlo. V času, ko se je češčiima v javnem življenju zatirala, hodil je po češki zemlji od vasi do vasi originelen mož se svojim gledališčem, kojega igralci so bili „punice in fantje iz euuj.“ V istem času, ko se je vse ponemčevalo, govoril je on le češki. Kamor koli je prišel, sprejeli so ga z radostjo. Naposled klicali so ga tudi na gradove, da bi tudi gosposkim otrokom igral, kar je rad storil, a vedno le v češkem jeziku: „Kaj, gospa, jaz? Jaz, Kopecký, naj bi igral nemško? Zlata gospa, ne poznate me še! Čeh sem verni, Dobrovsky me tika, sam gospod Tham mi je napisal igro. Zastonj vaš trud, gospa, prenarediti skušenega bojvnika!“

Da, to je bil Kopecky Matej (1762—1846) začetnik loutkoigralcev, veselje tedanji mladini. On je spisal celo vrsto iger za svoje gledališče. Neruda pravi o njem: „Kopecky je se svojo duševno, poetično silo važnejši, ko sam Frie Schwiegerling, najslavnejši nemški loutkar.“

Za njim je bil najvažnejši Fr. Vinický († 1854), kateri je priredil „Genovefo“, je igral celo pri kronanju kralja Ferdinanda

v Pragi. Loutkarstvo se je širilo po češki zemlji tako, da je sedaj kakih 60 igralcev, ki imajo svojo literaturo. Tudi na razstavi je bilo tako gledališče, da so imeli mali, kakor tudi „veliki“ otroci svoje veselje.

Tudi tu so bila razstavljeni 4 lepa, prosto narejena gledališča s poslušnimi figurami za igranje. Okoli so razloženi rokopisi prvotnih čeških iger za „marionete.“

Zraven tega so bile „bračky“, igrače češkoslovanske dece. Kolike važnosti so igrače zlasti za otroke v predšolski dobi, ko živi še v lastnem idealnem svetu, je pač vsakemu znano, kdor se peča z otroci. Igrača pa, kolikor priprosteja, tem več je vredna.

Popolni opis z navodom podaja knjiga urednika te skupine Lad. Mala: „Hračky detí českoslovanských“ :

I. Hračky z papiru: A) Strihane. B) Skladane	200
II. Hračky ze dřeva (les)	150
III. „ rostlinne	150
IV. „ živočišné (živalske)	40
V. „ knetene	26
VI. „ nerostne (minerolog)	44
VII. „ různé	190
VIII. Penize a karty	190
IX. Kreslení (risanje) psaní a řeč (govor)	190
X. Hraní prsty a telem	190

Tu po letnih časih so razdeljene, 270 jih je za vsako dobo, za pomlad 120, letnih 170, jesenskih 110 in zimskih 130, toraj skupaj 800 iger.

Pisemniatvi pro mladež. Da so Čehi tudi v tej stroki naglo napredovali, je umljivo. Ako si pregledaval spise za mladino, diviti si se moral lepim knjigam, krasnim ilustracijam.

Izložene so bile tu slikane knjige za najmanjše bralce, časopisi za mladino, knjižnice i. t. d. v tolikej množici, da ni moč vsega opisati.

Omenim naj le, da prva „Vlasakova Biblioteka mladeže“ je izšla 1843—45 in prvi tak čas. „Slunickova Vcelka 1850—55. Sedaj izhajajo 12 časopisov (mej najboljšimi „Kvety mladeže“ in najznamenitejši „Ma-lé no-vi-ny pre de-ti, ktere nedavno naučily se čisty (brati). S mnoha obrázky. Poradaji Fr. Kručir a Fr. V. Kreh, učitele)“ in več knjižnic za mladino.

(Dalje.)

Listek.

Izpod — ških planin na Silvestrovo 1895.

Srečno novo leto! Gosp. urednik Vam, kakor tudi vsem onim tovarisicam, katere slišijo v tem prestopnem letu vstopiti v krog sotrudič (ne vem, če bi napravile dosedanje sotrudičice že krog) vrlega „Popotnika“, želi opozicijonalka Polonica (tako me vsaj mnogi nazivljejo). Davno sem se namenila napisati nekaj vrstic na potrpežljivi papir, da spodbudim svoje tovarisice, da tudi pri „Popotniku“ osnujemo posebno „žensko prilogo“ — g. urednik, ne prestrašite se preveč, inace bodem še morala zdravnika plačati, ali Vam pa nekaj svojih kodrastih las poslati, da se pokadite ž njimi — kar dobim pismo tovarisice Josipine. Sedaj je bil konec vrsticam, o „ženski prilogi“, pa ne hudujte se gosp. urednik, prilično že zgotovim in Vam pošljem one vrstice, se ve da, z nadaljevanjem. Josipinino pismo me je prav presenetilo. Piše mi namreč v začetku pisma, da njene tovarisice kar groza spreletava, ko čitajo moje zadnje pismo. Pravijo, da sem grozna ženska — no, za v proso pa še vendar nisem — ker se upam kaj takega pisati. Mila mi Josipina me roti in prosi, naj se čuvam, da svet ne izve, da sem jaz ona Polonica — saj vendar le golo resnico pišem. Opisuje mi dalje svoje idilično življenje na deželi, vesele in grenke ure in mnogo jednekega, kakor imamo sploh ženske navado v pismu poročati. Potem pa nadaljuje doslovno: (O predno pričnem, prosim Te ljuba Josipina, odpusti mi, da se drznem Tvoje pismo doslovno priobčiti. Vem, da bodeš huda, jako huda, da se bodeš na tihem zarotila, da mi ne pišeš nikdar več; ali dobro poznam Tvoje blago, mehko srce in upam toraj, da mi oprostiš. Vsaj pa tudi Ti poznaš mojo naravo že od nekdaj, da se je protivila vsakej krivici, ki se je tu ali tam pripetila, čeprav sem si že večkrat nakopala kako preziranje.) „29-75 gld. je moja mesečna plača; sama ne vem, ali naj pričnem z novim denarjem plačevati ali še vedno s starim. Kakorkoli pričnem, vedno mi zmanjka, le škoda, da mesec nima samo

15 dnij. Da bi si malo pomagala, prosila sem krajni šol. svet, naj mi brezplačno prepusti prazno izbičico v šolskem poslopju v stanovanje. Ali kaj se zgodi! Moj tovariš, ki dobiva 600 gld. letne plače ter si še z orglanjem prisluži lepo vsotico, je vložil tudi takoj jednako prošnjo na krajni šol. svet. Meni se je to čudno zdelo, a vsekako sem upala, da možje stvar dobro premislijo in moji prošnji ugone. Nisem se toraj dalje brigala za rešitev svoje prošnje t. j. „kljuk nisem pritiskala“ ker sem mislila, da imam opraviti s sicer prostimi, a poštenimi možji. Toda moj g. tovariš je svoje „može“ bolje poznal. Ko so bili ti možje v nedeljo popoldne zbrani v vaški krčmi, je šel med nje ter pričel napeljavati vodo na svoj mlin. Pravil jim je, kako slabo mu gre, koliko dobrega je storil za vaščane in še mnogo jednekega. Končno je možem priporočal, da naj pri prihodnji seji njemu pripuste ono sobo, ker učiteljica prav lahko plačuje s svojimi 30 gld. stanovanje, ker nima toliko stroškov, kakor on. Možje so mu tako nekako na pol obljubili, pa gosp. tovariš še s tem ni bil zadovoljen. Skrivnostno namigne krčmarju in ta postavi v sobo sodček piva za 4 gld. Velikodušni dar ubogege gosp. tovariša je na mah pridobil možate ude kraj. šol. sveta; obljubili so mu vsi, da gotovo on dobi sobico na razpolago. S pivom omehčani udje so potem res jednoglasno glasovali v prid gosp. tovariša, jaz pa moram še dalje plačevati po 5 gld. mesečno za vlažno sobico, kjer si kvarim svoje zdravje. Ko sem se privatno pritožila gosp. načelniku kraj. šol. sveta, mi je resno odgovoril, da oni store, kar hočejo. Gosp. tovariš se mi je pa v pest smijal ter hvalil vrle in značajne može.

„To je idilična stran našega idejalnega življenja!“

Gosp. urednik! komentara tem besedam drage mi tovarisice Josipine ne bom pisala, ker si ga lahko vsakdo sam napiše tako, kakor si ga misli udana Vam
Polonica.

Društveni vestnik.

Hum pri Ormožu. (Učiteljsko društvo).

V zadnjem času zborovalo je naše društvo dvakrat 1. septembra in 1. decembra minolega leta. Obe zborovanji bili sta precej dobro obiskani, kar je gotovo častno za društvenike, ker s tem kažejo, da jim je na sreči povzdiga društva in stanovski ugled. Pri 1. zborovanji je predsednik g. A. Porekar prav presrečno pozdravil došle nde, osobito gđc. Ivanko Svoboda, katera je ves čas svojega službovanja v našem okraji vrlo podpirala naše društvo, pridno obiskovala zborovanja in tako podpirala društveni

ugled. Ker je premeščena v sosedni okraj jej želi predsednik, da bi jej ostalo isto navdušenje tudi v sosednem okraji. Vsi navzoči se od vrle tovarisice s krepkim „živio!“ presrečno poslové.

Razgovarjali smo se potem o društvu „Selbsthilfe“. Po daljšem razmotrivanji stavil je g. Vabič predlog, naj bi naša d. čna „Zaveza“ vzela to stvar v svoje področje in ukrenila potrebno, da se osnuje samostalno „Podporno društvo slov. učiteljskih društev“. Predlog se je soglasno vsprejel ter pooblastil g. delegat, naj to stvar pri „Zavezi“ sproži.

Ker je bilo to zborovanje ravno zadnje v minolem šolskem letu in ker se je bližal dragi čas počitnic, bilo je prav umestno, da nam je podal g. Avg. Šabec nekaj črtic iz svojega potovanja po Štajerskem, Koroškem in Kranjskem. Skušal je s svojim predavanjem nekoliko vspodbuditi k potovanju opozarjajoč svoje tovariše na lepe prirodne krasote teh dežel ter na njih zgodovinske ostaline, s katerimi se sme zlasti Koroška ponašati.

Jeli smo se nato razgovarjati, kaj nam je storiiti glede na razstavo, katera se namerava v letu 1898. napraviti. Po daljšem razgovoru se je določilo, da se razstava priredi v Ormožu ter da g. Vabič napravi za vso stvar nek načrt.

Z ozirom na tó, da bodi učiteljevo delovanje v najtesnejši zvezi z narodom in domovino, da njegovo delovanje krepi narodni jezik, da ima vedno v očeh narodovo zgodovino, njega šege in običaje ter da vedno vzbuja ljubezen do naroda, se je predlagalo, da se nasvetuje v tem smislu resolucija pri letošnjem občnem zboru „Zaveze“. Ta predlog se je z veseljem vsprejel, tembolj, ker ga je delegat sam predlagal.

Določili smo nadalje, da se vsa spodnještajerska učiteljska društva zavzemo poprašati, kako je po spodnještajerskem tako malo šol uvrščenih iz III. razreda v drugega.

Med tem, ko smo določili prihodnje zborovanje v dan 1. decembra sklene g. predsednik 1. zborovanje, želeč vsem gg. tovarišem in gđc. tovarišicam prijetne počitnice.

Pri zborovanju dne 1. grudna, je predsednik prav presrečno pozdravil vse došle, in novem šolskem letu prvič zbrane tovariše ter že v pozdravu omenil par važnejših dogodkov zadnjega časa, osobito novo ministerstvo ter nastop novega c. kr. namestnika, Nj. ekscelence markija Olivier Bacquehem-a. Na njegov predlog se je odposlal novemu štajerskemu namestniku udanostni brzojav sledeče vsebine: „Učiteljsko društvo za ormožki okraj, zbrano pri svojem zborovanju, usoja si Vaši ekscelenci izraziti svojo udanost“. V svoji sredi imeli smo prvič novega tovariša g. M. Vavhniko, nadučitelja pri Svetinjah, kateri je zase in za svojo tovarišico gđc. S. Stuhc javil svoj pristop k društvu. Predsednik ga srčno pozdravi ter opozori zbrane tovariše na to, da je naše društvo ž njim pridobilo moža, na katerega smemo vsi ponosni biti, kar jasno kažejo priznanja, katera si je zaslužil v svojem prejšnjem okraji. (S krepkim „živio!“ navzoči novega člana presrečno pozdravijo). Spomni se nadalje umrlih gg. tovarišev: B. Kregar-ja, A. Volarič-a, Fr. Staufer-ja kakor g. prof. Sahla, ki je v valovih Drave našel svojo nesrečno smrt in pri katerega pogrebu je g. predsednik zastopal naše društvo. V spomin pokojnikov ustali so navzoči. Spomni se nadalje tudi velike izgube našega častnega člana g. D. Geršaka, kateremu je neizprosna smrt v teku jednega tedna pobrala blago so-

progo in milo hčerko. Prečita se dopis „Lipniškega učiteljskega društva“ ter priložen prepis adrese g. „G. Stopper-ju“ in dopis „Zaveze“ glede volilne pravice učiteljev. Nato nam je delegat g. A. Porekar poročal o letošnjem zborovanju „Zaveze“ v Novem mestu. Poročevalec povdarja, da je letošnji zbor v Novem mestu pričal, kako se tudi drugi sloji po vsem Slovenskem zanimajo za ta zborovanja. kajti ne samo vrli Novomeščani, kateri so zborovalce tako častno vsprejeli, tudi iz okolice prihitela je lepa množica gostov v Novo mesto, da prisostuje našemu zborovanju in napovedanemu koncertu. Naš izborni predavatelj g. J. Rajšp povedal nam je nekaj točk o pazljivosti. Važnost pazljivosti v ljudski šoli je tolika, da smelo rečemo, da si vspešnega pouka brez pazljivosti ne moremo misliti. Zanimanje za predavanje bilo je torej veliko, in ko je poročevalec končal, izrekla se mu splošna in burna pohvala.

K sklepu smo sklenili po daljšem pogovoru, da nam zastopnik učiteljstva g. Rajšp pošlje neke inštrukcije glede zaznamovanja šolskih zamud ter da bode občni zbor na 2. februarja, prih. 1.

A. Š. Humski.

Ptuj. Naše društvo je zborovalo 2. jan. t. l. Predsednik gospod Podobnik pozdravlja navzoče — katerih se je zbralo lepo število — jim želi srečno novo leto, lepega vspeha pri poklicu in k omogočenju tega: kolegijalnosti. Spomni se tudi preminolega tovariša g. B. Kregar-ja; navzoči vstanejo. Dne 7. novembra m. l. sta društvu pristopila gosp. Srečko Pečar, učitelj in gspđc. Jošt Silvija, učiteljica; oba od Sv. Lovrenca v Slov. goricah.

Zapisnik zborovanja dne 7. nov. m. l. se prečita in potrdi. Došli so sledeči dopisi: 1. Ljubljanski magistrat se zahvaljuje za doposlano podporo poneseščencem; 2. „Zaveza“ potrjuje vsprejem zneska za udnino; 3. Gosp. Weinhard opravičuje svojo odsotnost pri zborovanju „Zaveze“, (Dopisi se vzamejo na znanje). Gosp. predsednik je prepisal popravljena pravila in prečital prenajene točke. Naznanil je tudi, da je odposlal drž. poslancu gosp. Gregorec-u prošnjo za znižanje vozne za učitelje. (Dobro!)

Po poročilu tajnika gosp. Pogruje-a ima društvo 55 pravih, 6 častnih in 2 podporna člana. Želeti je, da bi to lepo število ne paradovalo kot golo število, ampak kot moč društva.

Iz poročila gosp. blagajnika smo slišali, da ima društvo 28'01 gld. prebitka. Pregledovalcem računov sta bila odbrana gg. Herič in Farkaš. Slomšekova ustanova znaša 115'99 gld.

Kakor je poročal gosp. knjižničar ima društvo 325 knjig. Na predlog gosp. predsednika izraža se omenjenim gospodom zahvala za njihov trud.

Novi odbor sestavil se je tako-le: gosp. Žiher, predsednik; gosp. Kavkler, podpredsednik; gg. Haupt-

mann in Pulko tajnika. Gosp. Zopf, blagajnik; Zupančič, knjižničar in gg. Strelec, Farkaš in Šorn odborniki.

Predsednik gosp. Žiher graja Eñjalstvo, ki razjeda društvo. Pač se pride s tem čez goro in za hrbet, a nikdar častno in k blagru. Stud in sramota nad take!

Predlogi. Gosp. Strelec razpravlja odlok vis. c. kr. dež. š. sv. z dne 31. avg. 1895. št. 6321 zadevajoč obiskovanje službe božje po učencih pod učiteljevim nadzorstvom in sklepa: Ako hoče čast. duhovščina, da bodo otroci po nedeljah in praznikih korporativno obiskovali službo božjo, naj se odkaže tudi učiteljem primeren prostor. Razgovor o tej zadevi je pokazal, da naleti izvršitev tega odloka na marsikatero težkočo. Po nekod se ne da učitelju v cerkvi primeren prostor; celo iz žagrada mora. Če po zimi otroci čakajo na službo božjo, treba je šolske sobe kuriti. Kjer je več razredov, moral bi nadzorujoči učitelj poznati vse otroke, da zabeleži odsotne. Odrasli ljudje se porivajo po cerkvi (tudi iz hudomušnosti, da druge jezé) posebno v manjših cerkvah in o večjih praznikih, razrivajo vrste učancev in onemogočijo nadzorovanje. Otrok, ki nima praznje obleke, si ne upa v cerkev, čeravno pridno obiskuje pouk; ali mu naj s tem, da ga silimo v cerkev, zatremo čut sramežljivosti

ter ga oropamo tega, kar se pravi praznik posvečevati? Stariši jemljejo in puščajo včasih svoje otroke k rani službi božji, da jih potem doma porabijo za potrebo; ali naj gre v takem slučaju otrok zopet v cerkev k pozni službi božji? i. t. d. Iz teh in enakih razlogov se je skenila sledeča resolucija: Društvo se naj obrne do prečast. ordinarijata s prošnjo, da vpliva na čast. duhovščino, naj odkaže otrokom v cerkvi primeren prostor, učiteljem pa dostojen sedež. Gosp. Strelec se obrača tudi do gosp. predsednika, kot zastopnika v okr. š. sv., s prošnjo, naj gleda na to, da se v bodoče take pohvale in graje opuste, kakor so izšle lani o izdelovanju konfer. elaboratov; to spodkopava učiteljski ugled. (Sprejeto.) Gosp. Pulko predlaga, naj se pregledajo zvezki Prettenhofer-jeve tvrdke, ki so čemdalje slabši in z napakami na zunanji strani in naj šolska vodstva in tudi druga društva o tem pravočasno poročajo, da se pri bodočem uradnem zborovanju potrebno ukrene. (Sprejeto.) Na predlog gosp. predsednika se sklene naročitev zapisnika za predloge in nasvete in njih izvršitev.

Zgodovinska učna slika izpade za danes, ker je čas prepičel; pride pa prihodnjic na vrsto.

Ko se je določil 1. april za bodoče zborovanje, sklene se današnje zborovanje ob 1/41. uri. —o.

Dopisi in druge vesti.

(Razširjene šole.) C. kr. dež. šolski svet štajerski je prizpoznal potrebo, da se dosedanja mešana ljudska šola v Slov. Bistrici loči v jedno deško in jedno dekliško četirirazrednico, kakor da se razširi dvorazrednica v Preborji v trirazrednico in jednorazrednici v Tinju in Št. Andreju na Polzelo v dvorazrednice.

(Ogerski učni minister) je izdal neki ukaz, po katerem se bode ženskam dovolilo studirati na medicinski in na filozofični fakultati ogerskih vseučilišč. Ženske se bodo izobraževale pred vsem za otroke in ženske zdravnice in pa za učiteljice na visjih dekliških šolah in ženskih učiteljskih. Profesorice na medicinskih gimnazijah in realkah ne bodo mogle postati.

(Učiteljem v Galiciji povišajo plačo) Gališki deželni odbor je odločil zboljšati plače galiskim učiteljem in je v to svrhu dal v proračun 104 540 gl.

(Darovi v „Popotnikove namene.) Vsled poziva „Zavezinega“ načelnitva so za Popotnik darovali in upravnitvu poslali: p. n. gosp. prof. Janez Koprivnik v Mariboru 10 K. Častita gospa M. Katarina Majhnič, pred. uršul. samostana v Škofji Loki ter gg. Franc Brinar uč.-vod. v Črešench (že l. 1894. daroval 20 K) in Franc Kranje, naduč. v Slivnici po 4 K; gg. Jos. Pavčič, uč. V. Lašče, Iv. Zotter, uč.

v Gomilskem, Emil Pakiz, uč. Štorje, Dom. Serajnik, naduč. na Ptujski gori, Iv. Logar, uč. v Trbovljah, Jan. Možina, uč. pri Sv. Marku, Zabavni klub v Lokvi in Iv. Kaukler, naduč. v Ptuj, po 2 K. Po 1 K pa gg. Jos. Kompare, dekan, Gr. Leonardis, učitelj (oba) v Ospu, Josip Schmoranzler, naduč. V. Lašče, Kern Iv. naduč., Šah Lovro uč., Volc Emil, Plavšak R., Vodušek G. naduč., gdč. Sterle Antonija uč., vsi v Trbovljah, gospa Marija Iglar, gosp. Miha Iglar, naduč. v Loki, Lovrec Fr., uč. Ulimije, Farčnik Anton, naduč. Polzela, Serajnik Lovro star., Serajnik Lovro ml., oba v Prihovi, Gajšek Simon, naduč. v Bučah, Zwirn Franc, uč. v Stopercah, Adamič Ivan, uč. v Št. Jerneju, Tominc Blažko, naduč. v Globokem, Kolaric Matija, uč. pri Sv. Marku, Böheim Franc, naduč. v Kozjem, Zopf Franc, uč. v Ptuj, Sirk Boštjan, naduč. v p. in Neimenovan v Slivnici ter Josip Valentič, naduč. v Lazaretu v Istri. Vsem darovalcem prisrčni „Bog plati! ter jim želimo mnogo posnemovalcev! Upravnitvo „Pop.“

(Za učiteljski konvikt.) „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ je izdalo meseca grudna 1895. l. „Domačo vzgojo“, slovenskim materam, vzgojiteljicam, učiteljicam, vzgojiteljem in učiteljem po najboljših virih spisal ter društvu poklonil Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani. Dobiva se pri društenem blagajniku in vseh tu-

kajsnjih knjigotržnicah. *) Namen te knjige ni le, širiti med slovenskim narodom razumno domačo vzgojo ter gladiti pot ljudskemu šolstvu, ampak tudi pomnožiti glavnic premoženja „učiteljskega konvikta“, kajti, ako razpečamo to knjigo, bodo dohodki za „konvikt“ koncem leta za par stotakov večji, kakor bi pa bili sicer. V ta namen moramo pa združiti moči; vsakdo bodi deležen pri tem podjetju, bodisi, da si naroči knjigo sam za-sé, za šolo, za razne knjižnice, ali jo pa širi v slovenske rod-bine, (posebno slovenskim materam, kojim je v prvi vrsti namenjena). Zato naj se nihče ne ustraši, če dobi tudi po več knjig na ogled, oziroma v raz-pečevanje. Vsakega navdajaj pri tej požrtvovalnosti misel, da dela za „učiteljske sirote“. Kdo vè, če ne bodo že naši otroci deležni te dobrote? In, če tudi ne, gotovo jo bodo pa „učiteljski otroci.“ Torej: „Pomagajmo si najprej sami, in pomagal nam bode Bog!“ Cena knjigi je 1 gld. Denar za prodane knjige naj se blagovoli pošiljati blagajniku „drnštvu za zgradbo učiteljskega konvikta“ Jakob-u Dimnik-u, v Ljubljani. Ob jednom se usojamo na-znanjati, da je priredil g. Ivan Bonač, knjigovez v Ljubljani, za „Domačo vzgojo“ prav lične platnene platnice po 30 kr. komad.

Ljubljana, meseca grudnia 1895.

Za odbor „društva za zgradbo učiteljskega konvikta“:

Andrej Žumer, Juraj Režek, Jakob Dimnik,
t. č. predsednik. t. č. tajnik. t. č. blagajnik

(Koliko stane vsak šolar v Avstriji?)

Glasom ravnokar izdanih šolskostatističnih podatkov stane vsak šolar (obiskovalec ljudske ali meščanske šole) dotično kronovino: na Dolenjem Avstrijskem 20 gld., na Češkem 15 gld., na Moravskem 14 gld., na Solnograškem 14 gld., na Gorenjem Avstrijskem 14 gld., v Šleziji 14 gld., na Štajerskem in Ko-roškem po 12 gld., na Tirolskem in na Primorskem 11 gld., na Kranjskem 8 gld., v Dalmaciji 7 gld., v Gališki in v Bukovini 6 gld. Zato pa je na Do-lenjem Avstrijskem le 6-2% analfabetov, na Gališ-kem pa 60%; vseh ljudskih šol je 17735, šolarjev 3,131.800.

*) Knjigotržci izven Ljubljane, koji želé knjigo prodajati, naj se blagovolijo zglasti pri društvenem blagajniku.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Anto n Glas er, poduč. v Remšnik-u postal je učitelj-voditelj v Pernicah; gosp. Fran Schön herr, poduč. na III. deski šoli v Mariboru imenovan je def. učiteljem ravno tū. Gg. Franc Černelič, poduč. v Bre-žicah in Jakob Medved, podučitelj na Ponkvi postala sta učitelja v Sv. Petru pod Sv. gorami. Iz službenih ozirov sta na lastno prošnjo prerešena učitelja gosp. Jakob Vrečko od Št. Andreja v Leskovci v Št. Vid bl. Ptuj, gosp. Radoslav Vrunker pa iz Št. Vida k Št. Andreji v Leskovci. — Gdč. Albina Thienel, poduč. v Št. Petru v Sav. d. prišla je na jednako službo v Hrastnik, kjer je ob jednom nameščena za suplentinjo gdč. Kutschera, okr. vrtn. iz Radeč. Gdč. Marija Melcher, poduč. v Kostrivicno dobila je jednako mesto pri Vel. nedelji. — Gdč. Ana Janžar, prov. poduč. pri Zg. Sv. Kungoti je postala na svojem mestu definitivna. — Gosp. Franc Galé, učitelj v Šiški, je imenovan IX. učiteljem na I. mestni šoli v Lju-bljani in gosp. Engelbert Gangl pa je dobil mesto učitelja extra statum na mestnih ljudskih šolah. — Gosp. Ivan Nekermann, c. kr. vadniški podučitelj v Proseku je imenovan prov. c. kr. vadniškim učiteljem v X. civ. redu. — Gosp. Franc Šuen, nadučitelj pri Sv. Barbari bl. Vurberga je umrl. N. v m. p.

Poslano.

Podpisano predsedništvo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“, katera združuje v sebi vse slovensko učiteljstvo in katera mora braniti njega čast in ugled, je primorano, da izreče v imenu učiteljstva, katero mu je poverilo to častno nalogo, obžalovanje listu (Ljubljanskemu Zvonu), kateri je v 9. številki lanskega svojega letnika priobčil ostro in brezobzirno pisane stavke iz peresa nekega Fr. G. Kosca, ki imajo namen, da naravnost žalijo čast vsemu slovenskemu učiteljstvu.

„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ bi ne storila tega koraka, ko bi ne bila k temu primo-rana. Mislila je, da bode do konca l. 1895. „Zvo-novo“ uredništvo na kakoršenkoli način opravičilo ali popravilo oni žaljivi spis. Ker pa tega ni storilo in ker je „Zaveza“ posredno opomnil k nje dolžnosti „Uč. Tov.“ opozarja tem potom slovensko učitelj-stvo, da naj svojih močij ne posoja in žrtvuje onim (bodisi listom, bodisi osebam), kateri mu brez vzroka in povoda skrunijo ime in čast, za katero se je moralo do novejših časov trdo boriti.

Dnevi našega hlapčevanja so minuli!

Ta izjava se je odposlala vsem slovenskim listom.

Predsedništvo „Zaveze slov. učiteljskih društev“
v Št. Juriji pri Kranji, 7. januarja 1896.

Tajnik:

Predsednik:

Ivan Šega s. r.

Luka Jelenc s. r.

Razpis natečajev.

Št. 3.

Podučiteljske službe.

V politiskem okraju Celje se popolniti ta le podučiteljska mesta definitivno eventualno tudi provisorično:

Šolski okraj celjska okolica.

1. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Lovrencu pri Prožinu, pošta Štoré, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Vransko.

2. Podučiteljsko mesto na šolski eksposituri v Ojstrici poleg Št. Jurija v Taborom, III. plač. razred in prosto stanovanje.

3. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Gomilskem, III. plač. razred in prosto stanovanje.

4. Podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli na Polzeli, II. plač. razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Konjice.

5. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Stranicah, III. plač. razred in prosto stanovanje.

6. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski pri Sv. Jarneju, pošta Sv. Duh v Ločah, III. plačilni razred.

Šolski okraj Šmarje.

7. Podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Vidu ob južni železnici, III. plač. razred in prosto stanovanje.

8. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Slivnici, pošta Št. Jur ob južni železnici, III. plač. razred in prosto stanovanje.

9. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Zibiki, pošta Pristova, III. plač. razred in prosto stanovanje.

10. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Vidu poleg Ponikve, pošta Šmarje, III. plač. razred in prosto stanovanje.

Šolski okraj Gornjigrad.

11. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Frančišku Ksaveriju (Xaveri), III. plač. razred.

Šolski okraj Laški.

12. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Dolu, pošta Hrastnik, III. plač. razred in prosto stanovanje.

13. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Jurkloštru, III. plačilni razred in prosto stanovanje.

Prosilci in prosilke za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim in sposobnostnim spričevalom ter z dokazom avstrijskega državljanstva, potom predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 28. januarja 1896** pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

V Celji, dne 1. januarja 1896.

Predsednik: Wagner s. v.

Št. 7.

Oznanilo.

I.

Na narodni šoli v Rušah, razširjeni v četiri razrednice se ob začetku poletnega tečaja 1896 umešča stalno oziroma začasno služba podučitelja ali podučiteljice.

Z isto so združeni dohodki tretjega plačilnega reda in prosto stanovanje in kurjava.

Prosilci in prosilke za to mesto naj pošljejo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim in oziroma s spričevalom sposobnosti podučevanja in z dokazom avstrijskega državljanstva najpozneje **do konca januarja** krajnemu šolskemu svetu v Rušah.

Okr. šol. svet Mariborski, dne 3. jan. 1896.

Predsednik: Kankowsky s. v.

Vabilo na naročbo.

S pričujočo številko nastopi „Popotnik“ svoje XVII. leto ter se priporoča svojim prijateljem, da mu ostanejo zvesti sotrudniki in podporniki tudi v novem letu. Naj nam nikdo ne odpade, pač pa naj se potruži vsak, komur je na razevitu „Zaveze“ in njene glasila, da nam privabi še kolikor toliko novih podpornikov v duševnem in gmotnem oziru. Le z združenimi močmi je mogoče kaj zdatnega doseči! Nikdo naj torej ne misli, da se lahko odteguje sodelovanju v tej ali drugej smeri, ampak vsak naj pripomre po svojih močeh k izvrševanju vzvišene naše naloge. Le tako smemo upati, da dovedemo naše glasilo na ono stopinjo, katero zahteva čast napredujočega slovenskega učiteljstva — zjedinjenega v dični naši „Zavezi“.

Zrno do zrna pogača,

Kamen do kamna palača.

„Popotnik“ bode izhajal tudi v bodočem letu v dosedanji obliki 10. in 25. vsakega meseca in se držal strogo svojega dosedanjega programa. Uredništvo ima pripravljeno že več zanimivih izvirnih razprav iz peres odličnih sotrudnikov. Poleg tega pa se bodo nadaljevala pričeta dela gg. ravnatelja Schreinerja, dr. J. Bezjaka in prof. L. Lavtarja. Od novih del, ki pridejo v XVII. letniku na vrsto, imenujemo le „Učni načrt za domovinoslovje, zemljepisje in zgodovino po formalnih stopnjah“ in pa „O Schiessl-ovi metodi za spisje v ljudski šoli“, ki bode te seznanjali naše bralce z najnovejšimi nazori gledé na metodiko za te predmete.

Naročnina, katero je plačevati naprej, znaša kakor dosedaj

za celo leto glđ. 3.—

„ pol leta „ 1.60

„ četrt leta „ —80

ter jo je pošiljati upravnistvu „Popotnika“ v Maribor.

Prvo številko smo poslali vsem dosedanjim odbiralcem in še nekaterim častitim gospodičinam in gospodom, od katerih upamo da stopijo v kolo naših naročnikov, na ogled. Kdor pa lista ne misli prejemati oziroma ga plačati, naj nam ga blagovoli vrniti z opazko: se ne sprejme — nazaj. To mu ne bode delalo niti truda niti stroškov, mi pa bomo vsaj zvedeli na čem smo. Da bi bilo novo leto prav srečno za naše podjetje in za vso slovensko učiteljstvo, v to pomodi Bog!

Uredništvo.

Založništvo. (Zaveza slov. učit. društev.)

Vsebina. I. Psihološki „utrinki“. (III.) — II. Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli. (L. Lavtar.) (X.) — III. Šolsko nadzorstvo v minulih dobah. (Ivan Strelec.) — IV. Narodopisna razstava v Pragi. (Janko Toman.) (III.) — V. Društveni vestnik. — VI. Druge vesti. — VII. Natečaji. — VIII. Vabilo na naročbo.